

به نام خدا

آموزش تدوین پایان نامه و نگارش مقالات علمی

مؤلفان:

مهندس میثم عاقلی

دکتر شمس الدین نیک منشی

دکتر حسن رشیدی

دکتر پریسا جلالی

با پیشگفتاری از دکتر الهه حسینی

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

◀ عنوان کتاب: آموزش تدوین پایان نامه و نگارش مقالات علمی

◀ مولفان: میثم عاقلی- شمس الدین نیک منش- پریسا جلالی- حسن رشیدی

◀ ناشر: موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران

◀ ویراستاران علمی: الهه حسینی- مریم عاقلی

◀ ویراستار ادبی: مژگان اصغری طرقی

◀ صفحه آرایی: نازنین نصیری

◀ طراح جلد: داریوش فرسای

◀ نوبت چاپ: اول

◀ تاریخ نشر: ۱۴۰۲

◀ چاپ و صحافی: صدف

◀ تیراژ: ۱۰۰ جلد

◀ قیمت: ۳۵۰۰۰۰۰ ریال

◀ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۷۷۴-۳

◀ نشانی واحد فروش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه

◀ تقاطع شهدای ژاندارمری- پلاک ۱۵۸ ساختمان دانشگاه-

◀ طبقه دوم- واحد ۴ تلفن ها: ۶۶۹۶۵۷۴۹-۱۱۱-۲۲۰۸۵

◀ فروشگاه‌های اینترنتی دیباگران تهران :

WWW.MFTBOOK.IR

www.dibagaran-tehran.com

عنوان و نام پدیدآور: آموزش تدوین پایان نامه و نگارش مقالات علمی / مولفان: میثم عاقلی... و دیباگران، با پیشگفتاری از الهه حسینی؛ ویراستاران علمی: الهه حسینی، مریم عاقلی؛ ویراستار ادبی: مژگان اصغری طرقی.

مشخصات نشر: تهران: دیباگران تهران: ۱۴۰۲

مشخصات ظاهری: ۳۶۶ ص: مصور، جدول

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۷۷۴-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: مولفان: میثم عاقلی، شمس الدین نیک منش، حسن رشیدی، پریسا جلالی

یادداشت: کتابنامه: ص ۳۵۵-۳۶۶.

موضوع: پایان نامه ها- نویسنده‌گی

موضوع: dissertations.academic-authorship

موضوع: پایان نامه ها- شیوه نامه

موضوع: dissertations.academic-style manuals

موضوع: مقاله نویسی- راهنمای آموزشی

موضوع: essays-authorship-study and teaching

موضوع: نگارش علمی و فنی- راهنمای آموزشی

موضوع: technical writing-study and teaching

موضوع: تحقیق- روش شناسی- راهنمای آموزشی

موضوع: research-methodology-study and teaching

شناسه افزودن: عاقلی، میثم، ۱۳۶۸-

شناسه افزودن: حسینی، الهه، ۱۳۶۶- مقدمه نویس ویراستار

شناسه افزودن: عاقلی، مریم، ۱۳۷۹- ویراستار

رده بندی کنگره: LB ۲۳۶۹

رده بندی دیویی: ...

شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۲۳۱۵

نشانی اینستاگرام دیبا dibagaran_publishing @mftbook: نشانی تلگرام:

هر کتاب دیباگران، یک فرصت جدید علمی و شغلی.

هر گوشی همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران تهران.

از طریق سایتهای دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارید.

فهرست مطالب

مقدمه ناشر ۱۲

پیشگفتار ۱۳

بخش اول

مدیریت پژوهش و روش پژوهش ۱۵

فصل اول

کلیات روش پژوهش ۱۶

مقدمه ۱۶

علم چیست؟ ۱۶

دیدگاه‌های گوناگون درباره علم ۱۷

تفاوت میان علم و شبه علم ۱۸

روش‌های به دست آوردن علم ۱۸

هدف از پژوهش علمی ۱۹

اهمیت پژوهش ۲۰

تعریف روش‌شناسی پژوهش (متدلوژی) ۲۱

فصل دوم

پارادایم‌ها و انقلاب‌های علمی ۲۲

مفروضات پارادایم ۲۲

پارادایم‌های روش‌شناسی پژوهش در حوزه علوم انسانی ۲۳

انواع روش‌شناسی پژوهش ۲۹

فصل سوم

عناصر پژوهش (مفاهیم، متغیر و نظریه‌ها) ۳۱

تعریف نظریه ۳۱

انواع نظریه ۳۱

نقش نظریه در پژوهش ۳۲

پژوهش و نظریه ۳۳

فصل چهارم

مفاهیم چهارچوب، الگو، مدل و انواع متغیر در پژوهش ۳۵

مفاهیم چهارچوب، الگو و مدل در پژوهش ۳۵

مفاهیم چهارچوب، الگو و مدل بعداز گردآوری و تحلیل داده‌ها ۳۶

مفاهیم چهارچوب، الگو و مدل در مرحله انتخاب روش و طراحی پروتکل پژوهش ۳۶

متغیر و انواع آن ۳۶

بخش دوم

روش پژوهش کیفی ۴۰

فصل اول

توضیح کلی درباره روش کیفی ۴۱

انواع روش‌های کیفی و توضیحات مرتبط با آن‌ها ۴۱

فصل دوم

روش کمی ۶۵

مقدمه ۶۵

طبقه‌بندی پژوهش‌ها براساس هدف‌های موردنظر از انجام‌دادن آن‌ها ۶۵

طبقه‌بندی پژوهش‌ها براساس ماهیت مطالعه ۶۶

طبقه‌بندی پژوهش‌ها براساس مکان صورت‌گرفتن آن‌ها ۶۷

طبقه‌بندی پژوهش‌ها براساس زمان صورت‌گرفتن آن‌ها ۶۷

طبقه‌بندی پژوهش‌ها براساس کاربرد آن‌ها ۶۸

طبقه‌بندی پژوهش‌ها براساس افق زمانی ۶۸

استراتژی‌های مورداستفاده در پژوهش‌های کمی ۶۹

انواع پژوهش‌های کمی ۷۱

فصل سوم

روش آمیخته (ترکیبی) ۷۷

مقدمه ۷۷

تاریخچه پژوهش‌های آمیخته (ترکیبی) ۷۸

۷۹	تعریف‌های عرضه‌شده دربارهٔ پژوهش آمیخته (ترکیبی).....
۷۹	مزایای روش پژوهش آمیخته.....
۸۰	جهان‌بینی حاکم بر پژوهش‌های ترکیبی.....
۸۰	دلایل نگاشتن رسالهٔ دکتری با استفاده از روش آمیخته (ترکیبی).....
۸۳	گونه‌شناسی لیچ و انگبوزی (2009).....
۸۶	تحلیل در پژوهش‌های ترکیبی و آمیخته.....
۸۷	نام‌گذاری پژوهش‌های ترکیبی.....
۸۸	نتیجه‌گیری.....
۸۸	نکات مهم.....
۸۸	مقایسهٔ شیوه‌های کمی در برابر شیوه‌های کیفی.....

بخش سوم

گردآوری و تحلیل اطلاعات کیفی..... ۹۱

فصل اول

جامعه و نمونه در بخش کیفی..... ۹۲

جامعهٔ بخش کیفی..... ۹۲

نمونه‌گیری بخش کیفی..... ۹۲

فصل دوم

روش‌های گردآوری داده‌ها و توضیحات مرتبط با آن‌ها..... ۹۵

ابزار گردآوری اطلاعات بخش کیفی..... ۹۵

ابزارهای گردآوری داده‌ها در پژوهش‌های کیفی..... ۹۵

فصل سوم

اعتباریابی روش‌های گردآوری داده‌ها در بخش کیفی..... ۱۰۲

اعتبار ابزارها..... ۱۰۲

روایی ابزارهای پژوهش کیفی..... ۱۰۲

پایایی ابزارهای کیفی..... ۱۰۳

فصل چهارم

۱۰۵	نرم افزارهای مورد استفاده در پژوهش کیفی
۱۰۵	بخش اول
۱۰۵	مکس کیودا
۱۱۳	نرم افزار انویوو
۱۱۵	نرم افزار اطلس.تی

بخش چهارم

۱۲۴	گردآوری و تحلیل داده‌های کمی
-----	------------------------------

فصل اول

۱۲۵	جامعه و نمونه در بخش کمی
۱۲۵	جامعه آماری
۱۲۷	نمونه آماری
۱۲۸	روش‌های نمونه‌گیری
۱۳۴	فرمول کوکران
۱۳۶	فرمول کوهن
۱۳۷	حجم نمونه در رگرسیون
۱۳۹	نرم افزار جی* پاور
۱۴۰	نرم افزار سمپل پاور

فصل دوم

۱۴۲	روش گردآوری اطلاعات و توضیحات آن
۱۴۲	روش گردآوری اطلاعات در بخش کمی
۱۴۲	انواع ابزارهای مورد استفاده برای گردآوری داده‌ها

فصل سوم

۱۵۳	اعتباریابی روش‌های گردآوری داده‌ها در بخش کمی
۱۵۳	اعتبار ابزار جمع‌آوری داده‌ها
۱۵۴	روایی
۱۵۹	پایایی (قابلیت اعتماد)

۱۶۸..... عینیت ابزارهای اندازه‌گیری

فصل چهارم

۱۶۹..... تجزیه و تحلیل داده‌های نرم‌افزاری کمی

۱۶۹..... نرم‌افزارهای کمی

بخش پنجم

۱۸۵..... رویکرد پایان‌نامه‌نویسی

فصل اول

۱۸۶..... قسمت اول: وظایف استادان راهنما و مشاور، و دانشجو

۱۸۶..... مقدمه

۱۸۶..... وظایف استاد

۱۸۷..... وظایف دانشجو

۱۸۷..... تفاوت استاد راهنما و استاد مشاور

فصل دوم

۱۸۸..... نحوه نگارش سمینار، پایان‌نامه و رساله

۱۸۸..... مقدمه

۱۸۸..... بخش‌های اصلی گزارش پژوهش

۱۹۱..... فصل اول: کلیات پژوهش

۱۹۵..... فصل دوم: بررسی ادبیات و پیشینه پژوهش

۲۰۱..... فصل سوم: روش‌شناسی پژوهش

۲۰۳..... فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۲۰۴..... فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۲۰۷..... منابع

۲۰۷..... پیوست‌ها

۲۰۷..... چکیده انگلیسی

۲۰۷..... پانویس‌ها

فصل سوم

- ۲۰۸..... ترتیب نگارش مطالب در پاورپوینت برای دفاع از پایان نامه
- ۲۱۰..... نکات مهم در طراحی پاورپوینت برای ارائه پژوهش

بخش ششم

- ۲۱۱..... رویکرد مقاله‌نویسی
- ۲۱۲..... مقدمه

فصل اول

- ۲۱۳..... انواع مقاله و توضیحات آن
- ۲۱۳..... مقاله
- ۲۱۴..... شروع مقاله‌نویسی
- ۲۱۵..... اهمیت نگارش مقاله
- ۲۱۵..... دسته‌بندی نوشته‌های علمی و دانشگاهی
- ۲۱۸..... دسته‌بندی مقالات علمی

فصل دوم

- ۲۲۳..... ساختار کلی مقاله
- ۲۲۳..... مقدمه
- ۲۲۳..... ساختار و استخوان‌بندی کلی مقالات

فصل سوم

- ۲۴۵..... یافتن مجله هدف
- ۲۴۵..... انواع مجلات علمی
- ۲۴۶..... کلام آخر
- ۲۴۶..... یافتن مجله مناسب
- ۲۵۲..... چند اصطلاح رایج در مجلات علمی
- ۲۵۴..... شاخص h
- ۲۵۵..... شاخص I10 یا Index-10
- ۲۵۵..... ضریب‌های تأثیر جعلی

فصل چهارم

۲۵۶	اعتباریابی مجلات مدنظر
۲۵۶	نحوه تشخیص دادن نشریات جعلی یا هایجک شده

فصل پنجم

۲۶۱	بررسی سرقت ادبی و انجام دادن پارافریز
۲۶۱	سرقت ادبی یا سرقت علمی
۲۶۲	تعریف سرقت ادبی
۲۶۲	تاریخچه سرقت ادبی
۲۶۲	انواع سرقت ادبی
۲۶۳	سایه نویسی
۲۶۳	پیشگیری از سرقت ادبی
۲۶۳	سرقت ادبی در چاپ مقاله
۲۶۴	پارافریز
۲۶۸	درصد مشابهت
۲۶۸	برخی سایتها و نرم افزارهای بررسی سرقت ادبی

فصل ششم

۲۷۰	فرایند ارسال مقاله
۲۷۰	مقدمه
۲۷۰	اشتباهات متداول در نگارش مقاله
۲۷۶	انتخاب مجله
۲۷۸	بازبینی نهایی مقاله
۲۷۹	تهیه سربرگ
۲۷۹	ارسال مقاله

فصل هفتم

۲۸۱	بررسی مقاله در مجله
۲۸۱	مقاله
۲۸۱	جایگاه سردبیر و هیئت تحریریه و ویراستار
۲۸۱	فرایند داوری

۲۸۳.....	پذیرش مقاله
۲۸۳.....	اصلاح مقاله
۲۸۴.....	رد مقاله
۲۸۵.....	فرایند نشر
۲۸۶.....	پاسخ به داوری مقاله
۲۸۶.....	دلایل رد شدن مقاله از سوی سردبیر یا داوران
۲۸۶.....	پاسخ سردبیر نشریه به مقالات ارسالی
۲۸۷.....	پاسخ به داوری مقاله
۲۸۸.....	آماده کردن مدارک مورد نیاز برای پاسخ دادن به داوران
۲۸۹.....	استرداد یا سلب اعتبار

بخش هفتم

۲۹۳..... مدیریت ارجاع دهی (منابع)

۲۹۴.....	مقدمه
۲۹۴.....	چگونگی استناد در متن
۲۹۴.....	نرم افزار مدیریت ارجاع دهی
۲۹۵.....	معروف ترین نرم افزارهای ارجاع دهی
۳۰۰.....	معیارهای انتخاب بهترین برنامه برای ارجاع دهی
۳۰۰.....	منابع درون متن
۳۰۱.....	منابع بخش پایانی
۳۰۱.....	شیوه های ارجاع دهی

بخش هشتم

۳۰۸..... معرفی پایگاه های علمی

فصل اول

۳۰۹.....	پایگاه های علمی خارجی
۳۰۹.....	مجله علمی
۳۰۹.....	پایگاه های علمی لاتین
۳۲۲.....	پایگاه های علمی فارسی

چاپ مقاله در کنگره‌ها، کنفرانس‌ها و همایش‌ها ۳۲۷

مقدمه ۳۲۷

کنگره، کنفرانس و همایش چیست؟ ۳۲۷

کنگره، کنفرانس و همایش‌های داخلی و خارجی ۳۲۸

نحوه پذیرش مقاله در کنفرانس‌ها ۳۳۱

بهترین سایت‌های معتبر برای پیدا کردن کنفرانس‌ها، همایش‌ها و کنگره‌ها ۳۳۱

انواع پذیرش مقالات در کنگره‌ها، کنفرانس‌ها و همایش‌ها ۳۳۲

کد Orcid ۳۳۳

DOI ۳۳۴

Dropbox ۳۳۹

بهترین نرم‌افزارهای ویراستاری ۳۴۰

معرفی افزونه‌های گوگل کروم ۳۴۰

چت جی پی تی ۳۴۴

پیوست‌ها ۳۴۷

انواع نمونه سؤال‌های مصاحبه و پرسشنامه‌ها ۳۴۷

نوع ۱. سؤال‌های مصاحبه ۳۴۷

نوع ۲. پرسشنامه دلفی براساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت برای سنجش اهمیت ۳۴۹

نوع ۳. پرسشنامه ساختار تفسیری ۳۵۰

نوع ۳. نمونه پرسشنامه کمی با طیف پنج‌تایی لیکرت ۳۵۱

نوع ۴. پرسشنامه مقیاس زوجی ۳۵۲

منابع ۳۵۵

خط‌مشی انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب‌هایی با کیفیت عالی است که بتواند
خواسته‌های به‌روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد.
هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی و علمی

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بی‌کران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی و آموزشی گام‌هایی هرچند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گسترده‌گی علوم و سرعت توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه، نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی‌ترین و راحت‌ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع‌رسانی، بیش از پیش برجسته نموده است.

در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران و محققان در زمینه‌های گوناگون و مورد نیاز جامعه تلاش نموده برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پُر بار، معتبر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهد.

کتابی که در دست دارید تألیف "مهندس میثم عاقلی - دکتر پریسا جلالی - دکتر شمس الدین نیک منش - دکتر حسن رشیدی" است که با تلاش همکاران ما در نشر دیباگران تهران منتشر گشته و شایسته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.

با نظرات خود مشوق و راهنمای ما باشید

با ارائه نظرات و پیشنهادات و خواسته‌های خود، به ما کمک کنید تا بهتر و دقیق‌تر در جهت رفع نیازهای علمی و آموزشی کشورمان قدم برداریم. برای رساندن پیام‌هایتان به ما از رسانه‌های دیباگران تهران شامل سایتهای فروشگاهی و صفحه اینستاگرام و شماره‌های تماس که در صفحه شناسنامه کتاب آمده استفاده نمایید.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
dibagaran@mftplus.com

پیشگفتار

علم عبارت است از مجموعه دانش‌ها، نظریه‌ها، روش‌ها و فنونی که به منظور توصیف و تفسیر طبیعت و جهان اطراف ما به کار گرفته می‌شوند. پژوهش علمی نیز فرایندی است که توسط آن می‌توان اطلاعات جدیدی را درباره دنیای پیرامون به دست آورد و آن اطلاعات را با استفاده از روش‌های دقیق تحلیل و بررسی کرد. در پژوهش علمی، ابتدا یک مسئله یا پرسش اساسی شناسایی می‌شود که از طریق انجام دادن پژوهش‌های علمی می‌توان به آن پاسخ داد؛ سپس با استفاده از روش‌های مناسب، جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها صورت می‌گیرد و نتایج به‌شکلی قابل فهم و تفسیر گزارش می‌شوند. در نهایت، نتایج بررسی و ارزیابی می‌شوند و در صورت لزوم، پژوهش‌های بیشتری برای بررسی موارد خاص انجام می‌شود. کار علمی از طریق پژوهش‌های علمی انجام می‌شود که توسط آن‌ها می‌توان اطلاعات جدیدی را درباره دنیای پیرامون به دست آورد و از آن اطلاعات در حوزه‌های مختلفی مانند پزشکی، فیزیک، مهندسی و روان‌شناسی استفاده کرد. در کار علمی، دقت در جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل آن‌ها بسیار مهم است؛ زیرا تحلیل نادرست، نتایج نادرست را در پی دارد؛ همچنین برای انجام دادن کار علمی باید پژوهش‌هایی را که پیشتر در خصوص موضوع مورد نظر صورت گرفته‌اند، بررسی کرد تا بهترین روش برای انجام دادن پژوهش مشخص شود. به‌طور کلی، پژوهش علمی در تحقق بخشیدن پیشرفت و توسعه علم و فناوری، نقشی بسیار مهم دارد و برای حل کردن مسائل پیچیده و چالش‌برانگیز در جوامع مختلف، دارای اهمیت چشمگیر است. کتاب‌های نگاشته‌شده در حوزه روش پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، موضوع‌های گوناگونی را شامل می‌شوند که از جمله آن‌ها روش‌های کمی و کیفی، تحلیل داده‌ها، طراحی پژوهش، تفسیر نتایج و نوشتن گزارش پژوهش را می‌توان ذکر کرد. در این کتاب، مفاهیم و روش‌های مهم در پژوهش‌های حوزه علوم انسانی و اجتماعی با استفاده از زبان ساده و قابل درک شرح داده شده‌اند و مثال‌های عملی و مطالعات موردی در پایان هر فصل آمده است؛ همچنین فرایند انجام دادن پژوهش برای دانشجویان و پژوهشگران حوزه علوم انسانی و اجتماعی بیان شده است تا در انجام دادن پژوهش‌های خود از آن استفاده کنند. این اثر برای علاقه‌مندان به پژوهش‌های علوم انسانی و اجتماعی که در حوزه‌های مختلفی مانند روان‌شناسی، مدیریت و رفتارشناسی فعالیت می‌کنند نیز بسیار مفید خواهد بود.

دکتر الهه حسینی

(مدرس دانشگاه، پسادکتری مدیریت بازرگانی دانشگاه یزد)

در پایان، از همه علاقه‌مندان و صاحب‌نظران دعوت می‌شود با بیان نظرهای اصلاحی و تکمیلی خود، در بهبودبخشیدن مطالب این کتاب برای چاپ‌های بعدی آن، به ما کمک کنند. شایسته است از آقایان دکتر محسن مرادی، دکتر مجتبی رجیبی، دکتر جواد ممشلی، دکتر یاسر کاظمی، دکتر محمد حسن بیلندی، دکتر شهرام هاشم نیا، فریدون رحیمی و مهندس محسن دریکوند و همچنین از خانم‌ها دکتر زیبا محمدزاده، دکتر فتنه ترکشوند، منیر شیرازی، دکتر مینا مسلمی کویری، سمیه یزدان‌پرست، زهرا مختاری کرچگانی، سمیه وظیفه‌خواه، و مریم ابوطالبی به‌خاطر اینکه در این مدت با مؤلفان همکاری کرده‌اند، صمیمانه تشکر کنیم. از همه استادان و همکاران بزرگوار و نیز دانشجویان گرامی که همواره به ما انگیزه، انرژی مثبت، دلگرمی و امید داده‌اند، صمیمانه قدرانی و سپاسگزاری می‌کنیم؛ همچنین از انتشارات دیباگران بابت چاپ و نشر کتاب، سپاسگزاریم.

www.meysamagheli.com

www.shopmodir.com

<http://unimanager.blogfa.com>

https://www.aparat.com/meysam_agheli

<https://t.me/unimanager>

Meysam_agheli@yahoo.com

تابستان ۱۴۰۲

مهندس میثم عاقلی